

Witte nog

VAARWEL PATRONAAT

Februari 18 2018

Het Patronaat

Dit is het verhaal over het Parochiehuis van Leende, ofwel het Patronaat.

Het verhaal wordt verteld door Frans van Mierlo, Erik Willems en Johan Bax.

Zij hebben zich verplaatst in de rol van de meewerkende bestuurders van het parochiehuis van toen, De Patronaatscommissie. Thomas van Alphen, Harrie van den Broek en Sjef van Lieshout waren toen De Patronaatscommissie, De uitnodigingsfoto staat op het scherm.

Frans gedraagt zich als Harrie van den Broek:

Welkom en fijn dat er zoveel mensen in het Patronaat zijn vandaag.

We gaan met jullie terug in de tijd van het Patronaat van toen. Ofwel we halen veel oude koeien uit de sloot.

Thomas (*Erik Willems*) vertelt: In 1876 werd in de kerkvergadering een voorstel geformuleerd tot aankoop van het perceel grond, grenzend aan de tuin van de pastorie.

In 1893 werd het huis van de familie Borsten voor f 1425,- gekocht.

Niet om een patronaat te bouwen maar om de grond veilig te stellen,

Witte nog

De fanfare bij het parochiehuis.

De Heilige Familie achter het parochiehuis

gele kruis hield er haar spreekuur en b.v. de jongenboerenstand, het mannenkoor en andere verenigingen konden er terecht voor hun activiteiten.

Er werd een muur gebouwd aan de kant van de Valkenswaardseweg.

zodat er geen fabriek of zoiets kwam.

In 1908 werd het huis naast de pastorie ingericht als patronaat.

De Heilige familie was een samenwerking van gelovigen die een gezamenlijke viering hadden in de kerk. Hun gebed richtte zich op De Heilige Familie

De leden van deze organisatie kwamen zondags 's middags bij elkaar.

In 1935 besloot het kerkbestuur om met subsidie van de gemeente het bestaande patronaat op te heffen en een nieuw parochiehuis te laten bouwen. 1 november 1935 was dat klaar. Het Wit-

gele maakte één geheel van pastorie en parochiehuis.

Tijdens de oorlog maakten de Duitsers gebruik van het Patronaat door er onder meer Russische ge-

Witte nog

vangen en in onder te brengen.

RAF = Royal Air Force.

Soldaten tijdens de bevrijding. Engelsen en Canadezen.

Na de oorlog deed het patronaat ook dienst als gemeentehuis. Achter het loket zat de gemeenteontvanger, Frans Vogels en daar tegenover was de kamer van de burgemeester.

Het mannenkoor op het podium van het Patronaat

Het Patronaat dat dus in 1935 in gebruik was genomen voorzag in een grote behoefte. Na de oorlog bloeide het verenigingsleven van Leende op en zowat alle verenigingen waren thuis in het parochiehuis, het Patronaat.

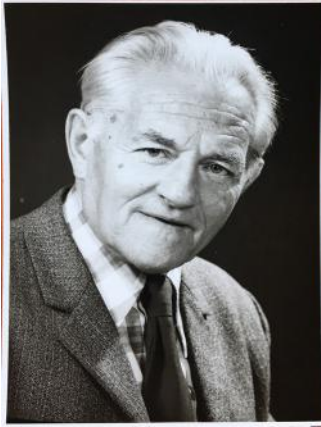
De toneelclub beschouwde

het Patronaat rond 1950 als haar clubhuis met haar eigen podium.

Frans: Harrie van den Broek: Na de oorlog, vanaf 1945, was het de tijd van de grote gezinnen. Er was rust in ons land en ook in Leende. De katholieke gezinnen groeiden. Vaak kwamen er 8 of meer kinderen. De pil bestond nog niet en condooms waren niet zomaar te verkrijgen. En.. de pastoor kwam langs als moeder al een tijd niet meer zwanger was. En dat is maar goed ook, wnt ik ben de jongste in ons gezin en anders was ik er misschien nooit geweest. De behuizing was sober en klein. Alle meisjes sliepen op één kamer en alle jongens samen op één kamer. Soms met z'n drieën in een twijfelaar, amper breed genoeg voor 2 volwassenen.. Geen badkamer en zeker geen douches, geen warm stromend water. Je waste je bij de pomp in de bijkeuken of, bij de boeren, op de voorstal. De sanitaire voorziening bestond uit een 'poepdoos' binnen, bij de boeren op de stal, of buiten. Er was ook nergens verwarming. Alleen een kachel in de woonkeuken of woonkamer. In de vriesnachten kwamen er ijsbloemen op de slaapkamerramen. Soms bevroor het wijwater in het wijwaterbakje in de slaapkamer. Je vond het gewoon dat het ijskoud was op de slaap-

Witte nog

Thomas van Alphen

leidelijk beter.

Thuis was het heel gezellig met al die kinderen. Met zijn allen samen

kamer. Soms kreeg je een kruik mee, een metalen cylinder met schroefdop en daarover heen een gebreide katoenen hoed.

Johan: Sjef van Lieshout: Soms werd er een winterjas op bed gelegd als extra deken. De oudste kinderen 'trouwden thuis in' in afwachting van een woonruimte'. In zo'n gezin werd er op een vast tijdstip met zijn allen gegeten. Je moest dooreten als je een tweede keer wilde opscheppen, anders waren de pannen leeg. Na 1960 werden de woonomstandigheden ge-

eten en samen bij de kachel, maar de jeugd wilde ook wel van huis.

Het werd druk in het verenigingsleven van Leende in die tijd.

Frans: Er was veel te doen in om het patroonaat. (Harrie van den Broek) De elektriciteitsvoorziening was niet optimaal. Soms sloegen de stoppen door.
Erik Willems: In Leende hadden

Witte nog

de kinderen tijd voor sport, voetballen bij DOSL, handbal bij Lido en andere vrije tijdsbesteding. In eerste instantie zaten de gidsen, een jeugdbeweging voor meisjes, vroeger bovenin in het Patronaat, bij het balkon. Mieke Vos weet nog dat ze in 1957 bij de gidsen kwam. Ze herinnert zich Riek de Werdt als leidster. Gidsen gingen later naar het oude sigarenfabriekje aan de

Dorpsstraat.

Er was er ook een Genovevagilde met juffrouw Hackfoordt als leidster.

Jong Nederland en KMG bloeiden op en hadden een eigen accommodatie achter het Patronaat. Leidsters uit de tijd bij KMG waren Anneke Vogels, José de Win, Toos van Gastel, Toos Feijen, Francie Willems. De kapelaans Stappershoef en van Bakel, namen de eed af van de gidsen en andere jeugdbewegingsleden. De Jonge Wacht zat er met Marinus de Win en Jan de Waal.

gidsen met o.a. Margot Kerkhof, Mieke Vos, Toos Hulsen en anderen.

Bij Jong Nederland startten vanaf 1964 Peter Willems,

De boerinnenbond met veel bekende gezichten.

De gebouwen van KMG en Jong Nederland

André Fransen, Wim van den Biggelaar en Leo van Veldhoven, Zus Ras- van Meijl, Riny van Veldhoven en Cintha

Witte nog

De Bony sisters en de Marty girls.

De Jinge Boerenstand

van der Kruis.

Het Zangkoor oefende met dirigent Cremers in het Patronaat.

Johan: Sjef van Lieshout: Later vanaf 1962 moest de toneelclub gebouw en podium delen met de Carnavalsvereniging.

De Raad Van Elf, die in 1961 van start ging had 95 gulden ter beschikking voor de totale Carnaval. In 1962 waren de eerste carnavalsbals o.l.v. van deze Prins Pico Bello 1, in het dagelijks leven Jan Bakker, een Neerlandicus.

Frans: Harrie van den Broek: Er

Witte nog

kwam in dat Patronaat o.a. een judoclub, met Peter Sneijders, een tafeltennisclub met Herman Doorn en Cees Renkes en schaakclub de Toren met Jan Rutten en Jan Maas. Schaakclub Den Toren zat op de zolder. Piet Willems was medeini-

tiatiefnemer. en bestuurslid.

De fotootjes onder de foto met Jan Maas en Jan Rutten van de schaakclub zijn ook situaties in Leende in die tijd. Het geheel is een pentekening. De Fanfare oefende in die tijd ook in het. Patronaat.

Er waren regelmatig dansavonden. We dansten op de muziek van echte life bandjes zoals De Returns, met o.a. Janus van den Berg. The Red Stars met Henk van Doorn, die later helaas verongelukte.

Zo'n dansavond begon om 8 uur en duurde tot 11 uur. Je moest daarvoor entree betalen. Harrie van den Broek, ik, zat achter het loket en inde het entree geld.

Er ontstond ook een jeugdsoos. Zij begon met activiteiten in het Patronaat, maar zij

mocht rond 1962 naar het leegstaande Bondshotel De Win. Dat werd in die tijd georganiseerd door o.a. Adriaan van Lieshout en Gery van sten. De Patronaatscommissie had een heel team van helpers. Samen met deze meewerkende patro-

naatscommissie zorgden zij samen dat alles op rolletjes liep. Namen uit het team van bediening en poetsers zijn; Harrie van Asten en Gerard Vos, vaak achter de bar, Ria van Lieshout, Elly van den Berg, Pietje Engelen, Elly van Mierlo, Mieke Vos, Annie Vos,

van links naar rechts: Jeanne Noten, Sjef van der Aa, Jo Bax, Cintha van der Kruis, Annie van, der Kruis, Harrie Valkenaars.

Annemieke en Mieke

Witte nog

Prins Frans I

Sjef van Lieshout. Theo Godschalks, Frans van Weert voor de bediening. De dames bedienden met mooie witte schortjes voor.

Ze hebben wel eens meegemaakt dat ze wilden afsluiten en dat er toen nog iemand op de WC zat. Hij was daar in slaap gevallen.

Johan: Sjef: De carnaval had in die tijd veel carnavalsbals. O.a. een Openingsbal. Een jeugdbal, een invitatiebal, een prinsenbal, een boerenbal, een gehuwdenbal. Vooral het Boerenbal was heel bijzonder. De vloer werd bedekt

Toos van der Kruis, Toos Hulsen, Riek van der Kruis, Cintha van der Kruis, Annie van der Kruis. Daarachter Jo Bax.

met o.a. Mieke Vos en Frans Rutten

Mieke Vos, Annemie van Laarhoven, Jan Jansen

met stro. Er was ook veel houtstof op de vloer. Het gehuwdenbal was enkel voor gehuwden.

Lucia Philippinie herinnert zich dat ze gymles ging geven in het Patronaat.

Ook kleuterklassen hebben een tijd boven in het patroonaat gezeten. Er zijn herinneringen aan een kinderkoor met kabouteroptredens.

Waarschijnlijk zijn die er meerdere jaren geweest. Wil

Engelen was bij deze kabouters 1959. Toos herinnert zich ook een kabouterperiode.

De jeugdclubs KMG en Jong Nederland zaten in kleine aparte gebouw-

Witte nog

Annie Vos- van Lieshout

tjes achter het patronaat.

Erik Willems (Thomas van Alphen)

De dansschool Ad van Loon kwam de jeugd opleiden om te dansen.

De KAV. Katholieke Arbeidersvrouwen, met moeder Annie Vos, de moeder van Mieke en Jeanne kwamen in het Patronaat vergaderen, evenals het vrouwen-gilde en natuurlijk de Boerinnen-bond. Iedereen kwam voor activiteiten naar het Patronaat.

Soms was er een Fancy Fair voor de missie met o.a. Juffrouw Hackfoordt aan de leiding.

Jong Nederland hield jaarlijks een fancy

fair, compleet met rad van avontuur.

Frans: Harrie van den Broek: De patronaatscommissie was een meewerkend team. Ze liepen altijd in een stofjas.

Soms was er bij het dansen ruzie op het veldje. Vaak ging dat omdat jongens uit Heeze met de meisjes van Leende aan de haal gingen

Harrie van Asten was een heel gejaagde driftige ober. Hij had zijn dienblad voor zich om de baan vrij te maken zodat hij er snel door kon. Hij schopte de mensen tegen de benen als ze in de weg stonden.

Hoe de verdiensten waren? Je verdiende zo'n f 5,- per uur. Een hele avond leverde zo'n 20 tot 25 gulden op. Na het werk in het Patronaat, ging men nog wel eens naar de kroeg. Ria gaf haar vader haar geld. Na het werken was er geen eten geregeld. Je moest

Mieke Vos

de hele avond werken en dan ging je naar huis.

De familie van Gerard Vos deed de was voor het patronaat. Anna en Gerard verzorgden dat. Kee van Weert en Anna Vos poetsten het Patronaat. Frits van Weert moest de ramen wassen.. Poetsen gebeurde

Witte nog

daags naderhand.

In het Patronaat waren regelmatig feest/teeravond van een vereniging. Dan kwamen de helpers en helpsters ook opdraven wanneer dat nodig was.

Het poetsen gebeurde dus niet 's avonds laat, maar de volgende dag. De Wc's moesten wel doorgespoeld worden. Eens tijdens een bal waren alle wc's verstopt. Dat gaf grote ellende.

Er ontstonden natuurlijk ook liefdes in het die tijd. B.v. Jo van Meijl en Toon van Veldhoven, Elly Van den Berg met Toon Rutten. Elly van Mierlo en Pietje Engelen.

verkleed voetbal met Koninginnedag met o.a. Dielis van Laarhoven en Jan Bax van de Vier Linden, Huub van Eert enz.

Toosje van Lieshout met Koninginnedag

Een andere groep die ook in het Patronaat oefende was de hofkapel uit die tijd met o.a. Toon Doorn. Toon Doorn heeft het oude vaandel van de Hofkapel nog.

Ook het mannenkoor bleef oefenen in het Patronaat.

De kermis was gedeeltelijk achter het Patronaat. Er stond een

soms een zweef of ook wel een draaimolen.

Met Koninginnedag was er altijd verkleed voetbal.

De jonge boerenstand had er demonstraties, b.v. pyramiden bouwen.

Erik Willems: Thomas van Alphen: Wil Engelen was medeorganisator in de tijd dat Ploebotzki in het Patronaat zat. Zij zaten ook nog een tijdje in het 'KMG gebouw' Verder zat er met regelmaat een tandarts waar de schoolkinderen naar toe moesten.

Witte nog

Prins Toon 1

Een tekenleraar kwam er tekenles geven.. Er waren Hypnoseavonden. Hypnotiseur Hansen. uit Lierop kwam er hypnose demonstraties geven. Hij liet

b.v. iemand onder hypnose komen en zei dan: ' loop maar achteruit..' En dat deed die persoon dan ook.

Frans van Mierlo herinnert zich een avond dat hij met een groep gehypnotiseerd werd. Zij waren kalfjes op zoek naar de moederkoe Jeanne Kaerts moest een keer het Ave Maria zingen.

Verder was er ook af en toe een Kleinvee tentoonstelling.

De Heemkundekring had in 1965 een prachtige tentoonstelling in het Patronaat.

De tentoonstelling was georganiseerd door o.a. koperslager Jan van Dijk. Hij geeft demonstraties van zijn oude ambacht. De tentoonstelling besteedt aandacht

Witte nog

aan het antiek Brabants interieur, aan diverse oude Brabantse ambachten en de middeleeuwse kerk en toren van Leende. Veel Leendenaren hebben aan het inrichten van deze expositie hun medewerking verleend door hiervoor allerlei interessante zaken beschikbaar te stellen. Anekdote n.a.v. de Tentoonstelling over Jan Louwers, iemand wilde de lamp die in de tentoonstelling hing, kopen en meteen meenemen. Dan kon en gebeurde. Maar er moest toen wel snel een nieuwe lamp ge-

Sinterklaas, Gerardus Hansen, burgemeester van deLokkant.

Mieke Vos onder links Maria van Lieshout en Elly van Mierlo

onder: Karel en Mariëtte van KNAL

Witte nog

zocht worden.

Elke avond om half negen en op zondag en dinsdag om 3 uur werden

in de bovenzaal van het Patronaat kleurendia's getoond worden die gemaakt waren door Mary Verhagen van Draanen.

Een grote gebeurtenis was ieder jaar de intocht van Sinterklaas. De goedheiligman was met zijn Pieten natuurlijk ook te gast in het Patronaat

Frans: Harrie van den Broek: Het verenigingsleven groeide en Het Patronaat werd te klein.

Er ontstaat in 1972 een Stichting Gemeenschapshuis. Deze stichting gaat bekijken hoe het patronaatsgebouw vergroot kan worden. De parochie, de eigenaar van het gebouw nam het initiatief en benoemde

vanuit het parochiebestuur Piet Boot als voorzitter van deze stichting. Vanuit diverse disciplines werden bestuursleden aangezocht. In maart 1974 presenteerde de Stichting Gemeen-

schapshuis haar eerste ontwerp-tekening aan de bevolking van Leende.

Sjaan Celen, vriendin van Peter van der Knaap, achter de bar van vroegeres Ploebotski

Witte nog

Het was een plan van een miljoen met zo'n 450 zitplaatsen. De zaal komt haaks op het huidige patronaat te staan. De zaal wordt hoogbouw 16 x 26 m²

Er zijn de nodige bezwaren. De Stichting Gemeenschapshuis heeft een startkapitaal vanuit de torenfeesten in 1974 ontvangen om in te zetten voor dit gemeenschapshuis.. De parochie wilde het geld van het voormalige armenbestuur ook gebruiken voor dit gemeenschapshuis.

Het Armen bestuur was een organisatie die geld in beheer had voor de armen. Het geld kon gebruikt worden zodat armen noodzakelijke levensmiddelen konden kopen bij de middenstand. Deze levensmiddelen werden dan door het armenbestuur achteraf betaald. Het was een organisatie van de parochie.

Frans van der Zanden was beheerder van het Patronaat rond 1975 tot 1980 en later Sjf Vromans .

De jeugdsoos bloeide opnieuw op onder de naam Ploebotzki. Mede-grondlegger was Theo van Gerwen. Namen van later zijn o.a. Peter van

der Kruis, Rino Reuring, Peter Roefs, Jac Bos

In 1973 was Ploebotzki naar de leegstaande school in Leenderstrip gegaan. Op 26 mei 1973 was de eerste avond in Leenderstrip. In 1975 werd Ploebotzki na een opknopbeurt, heropend. Daar in Leenderstrip groeide de jeugdsoos verder uit.

Een foto van een jasje met het embleem van Ploebotzki. Het jasje is gemaakt door Jeanny Ceelen, nu van der Kruis.

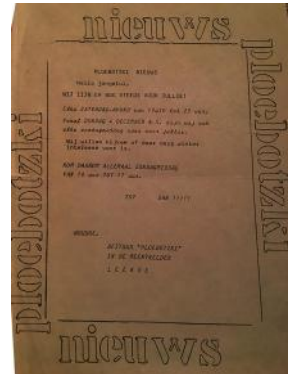
De jeugdsoos wilde later een plek in het

Witte nog

nieuwe gemeenschapshuis. Daarvoor werd de kelder van De Meent ingericht als jeugdsoos. Ploebotzki mocht op een gegeven moment terug naar Leende, naar de oude school achter Huize Sint Catharina. Sinds de verhuizing van de bejaarden uit Huize St Catharina naar Leenderhof stond deze school leeg. Na een korte levensduur, nog geen 40 jaar, wordt het gebouw verruild voor een nieuw gebouw, De Meent en zal dit patronaatsgebouw 1982 gesloopt worden.

Als het oude patronaat verdwijnt zal ook Jong Nederland moeten vertrekken uit haar accommodatie achter het patronaat. Eerst kregen zij een plek in het voormalige Peuterhofke, later gingen ze naar de zolder van de oude Maria kleuterschool, waar beneden de Peuterspeelzaal zat. Andere vereni-

gingen gingen mee over naar het nieuwe gemeenschapshuis De Meent.

En nu staat De Meent er al weer bijna 40 jaar en zal er binnenkort weer een nieuwe accommodatie komen. En over 40 jaar kan Witte nog...? dan over De Meent vertellen.

Witte nog

We hebben van diverse mensen foto's ontvangen. We mogen ook gebruik maken van foto's van Mary Verhagen van Draanen en van Praoteujt Lind, Wil Engelen. Verder hebben we informatie gevonden in de Peer van Lind kamer in De Huiskamer en in het archief van Wim Pompen..